

Изх. № 925/24.07.2019 г.

BCNL

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	КС-953-00-1
дата	24.07.2019 г.

ДО
ПЛАМЕН НУНЕВ
Председател на Комисията по
вътрешна сигурност и обществен ред
44-то Народно събрание на Република
България

ОТНОСНО
**Закон за изменение и допълнение на
Закона за мерките срещу изпиране
на пари (ЗМИП), 902-01-35, внесен
на 03.07.2019 г. в 44-то НС**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН НУНЕВ,

Фондация Български център за нестопанско право (БЦНП), регистрирана през 2001 г., е юридическо лице с нестопанска цел за извършване на дейност в обществена полза. Мисията на БЦНП е предоставяне на подкрепа в процеса на изработване и прилагане на законодателство и политики, свързани с развитието на гражданското общество и доброто управление на Република България и целящи създаването на устойчива правна среда за съществуването на нестопанския сектор. Наши експерти участваха в РГ, сформирана между първо и второ четене, при приемането на новия Закон за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) през 2018 г, активно участваме в диалог с представители на Държавна агенция Национална сигурност и Агенция по вписванията по повод изпълнението на някои от задълженията на ЮЛНЦ по ЗМИП. За първите 6 месеца на 2019 г. сме предоставили над 100 консултации на ЮЛНЦ, свързани с новите изисквания на ЗМИП и сме публикували множество информационни материали.

I. ЮЛНЦ не извършват комплексна проверка или оценка на риска на равно с останалите задължени лица по ЗМИП

Тълкуването на чл. 98, ал. 3 във вр. с въвеждането на специалния подход към ЮЛНЦ (чл. 11, ал. 4 и 5) ясно изключва лицата по чл. 4, т. 28 от извършване на комплексна проверка, включително и от оценка на риска на всяка операция или изготвяне профил на клиенти, с които работи. Това специално въведено за ЮЛНЦ изискване следва правилната логика на законодателя, че ЮЛНЦ не следват на общо основание задълженията за другите задължени субекти, а само тези, които са изрично посочени за тях и които ще доведат до ефективно намаляване на идентифицирания риск за дейността им.

Международните стандарти¹ в областта на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, разработени от FATF, включват два основни принципа, които трябва да бъдат спазвани при регулиране на отношенията в тази сфера:

- Нормативните изисквания и мерките, прилагани от задължените лица, винаги да се основават на установения риск (risk-based approach)²;
- Нормативните изисквания и мерките, спрямо ЮЛНЦ, трябва да отговарят на Препоръка № 8 на FATF, а именно:
 1. да са фокусирани и пропорционални;
 2. да са насочени спрямо онези ЮЛНЦ, за които страната е установила, че са уязвими по отношение използването на дейността им за целите на финансирането на тероризма;
 3. да не водят до нарушаване или обезкуражаване на легитимната им дейност;
 4. винаги да се използва подхода, основан на установения риск³.

В цитираната Тълкувателна нота към Препоръка № 8, където се посочва ясно, че „ЮЛНЦ не трябва да бъдат принуждавани да правят комплексна проверка на своите клиенти“⁴ и че всякакви мерки спрямо ЮЛНЦ трябва да се отнасят към този подсектор ЮЛНЦ, за който е констатирана по-висока степен на риск от използване на дейността им за финансиране на тероризма. В раздел „Мерки“ се казва, че „тъй като не всички ЮЛНЦ носят висок риск (а някои носят нисък или никакъв риск), страните трябва да преценят коя подкатегория попада в дефиницията на FATF“. В нотата се казва също така, че „един подход е подходящ за всички“ (one-size-fits-all) по отношение на ЮЛНЦ не е съвместим с правилното прилагане на подхода, основан на риска. Нито една друга европейска страна не третира специално като задължени лица юридическите лица с нестопанска цел при нормативното уреждане на мерките срещу изпирането на пари.

Именно с оглед изпълнение на задължението на ЮЛНЦ от чл. 11, ал. 5, което ги изключва от комплексната проверка и в духа на посочените международни стандарти и препоръки, и с оглед на това да бъдат постигнати целите на закона (по отношение на ЮЛНЦ това е да се намали риска спрямо дейността им) е важно организациите с оборот над 20 000 лева за предходната година или тези, които смятат, че има опасност от използване дейността им за изпиране на пари от терористи или терористични организации, да разполагат с критерии, които са приложими спрямо тяхната дейност и по които да могат да преценяват дали дадена сделка или операция е рискова. Това ще доведе до изясняване на чл. 98, ал. 4 и 5. По-важната преценка, която всяка организация трябва да направи е да прецени какви са критериите за рискови операции в техния конкретен случай. Тези критерии, на свой ред следва да бъдат изготвени, въз основа на разработените и публикувани от ДАНС критерии.

Затова и тълкувателно, от гледна точка на разпоредбата на чл. 11, ал. 4 във вр. със специално въведеното изискване за групата лица по чл. 98, ал. 4 и 5 би следвало да включва разписването на конкретни критерии, по примера на тези, публикувани от ДАНС за разпознаване на рискови сделки, които следва да се допълнят във вътрешните

¹ Международни стандарти в борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, Препоръки на FATF, 2012, рев. Октомври 2016. Препоръка № 8, Тълкувателна нота към Препоръка № 8.

² Препоръка № 1 и Тълкувателна нота към Препоръка № 1

³ Методология за оценка на техническото съответствие с Препоръките на FATF и на ефективността на системите на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, Непосредствен резултат 10 (Immediate outcome 10)

⁴ Тълкувателна нота към Препоръка № 8.

правила (по смисъла на чл. 101, ал. 6, изр. последно). Това задължение в никакъв случай не включва анализ на профил на клиенти, договарящи се страни по принцип, подобно на задълженията за другите субекти по чл. 98, ал. 1.

За да се избегне неясното тълкуване, както и целесъобразно прилагане на нормативната база, предлагаме следните промени, които да пояснят, че ЮЛНЦ не правят оценка на риска, а приемат критерии, според които в конкретни случаи, когато съберат информация, могат да направят оценка в конкретна ситуация:

Предложение:

1. В чл. 98, ал. 4 се прави следното изменение:

„(4) Лицата по ал. 3 с годишен оборот над 20 000 лв. приемат вътрешни правила, в които включват критерии за оценка на риска за определяне на конкретни операции за съмнителни, като използват примерни критерии за оценка на риска, изготвени и публикувани от Държавна агенция "Национална сигурност".

2. В чл. 98, ал. 5 се прави следното изменение:

„(5) Лицата по ал. 3, независимо от годишния си оборот приемат вътрешни правила, в които включват критерии за оценка на риска за определяне на конкретни операции за съмнителни и когато преценят, че е налице опасност от използване на дейността им за:

1. изпирание на пари или финансиране на тероризъм от отделни терористи, терористични организации и лица, финансиращи тероризма;

2. прикриване финансирането на тероризъм чрез използването на лица със законни цели и дейност, включително с цел избягване блокиране на финансови средства и други финансови активи или икономически ресурси;

3. отклоняване на средства, предназначени за законни цели, към отделни терористи, терористични организации и лица, финансиращи тероризма.“

3. В ал. 6, 7 и 8 се премахва референцията към ал. 4., както и в чл. 99 и чл. 100.

4. Чл. 101, ал. 1, т. 17 се изменя както следва:

„17. критерии за оценка на риска по чл. 98, ал. 4.“

5. В чл. 101, ал. 6, последно изречение се променя както следва: „Лицата по чл. 4, т. 28, които не попадат едновременно и в друга категория лица по чл. 4, в случаите по чл. 98, ал. 4 и 5 приемат вътрешни правила по реда на чл. 102, които съответстват на примерните правила по ал. 5, като ги допълват и с критерии за оценка на риска по чл. 98, ал. 4“.

6. В чл. 102, ал. 1 се прави следното изменение: „(1) Лицата по чл. 4 приемат правилата по чл. 101 в 4-месечен срок от регистрацията си. Лицата по чл. 4, т. 28, които не попадат едновременно и в друга категория лица по чл. 4, приемат правилата по чл. 101 до 31 юли на годината, следваща годината, за която годишният им оборот надвишава сумата по чл. 98, ал. 4, или в едномесечен срок от констатиране на обстоятелствата по чл. 98, ал. 5.“.

Оставаме на разположение за включване в РГ за обсъждане на промени в Закона за изменение и допълнение на ЗМИП или предоставяне на допълнително информация, свързана с отправените предложения и гражданския сектор.

Предварително Ви благодарим за съдействието! Може да се свържете с нас на адреса за кореспонденция: гр. София, 1000, ул. „Христо Белчев“ № 3, ет. 2, на имейл адрес: nadya@bcnl.org или на телефон: (02) 981 66 17, лице за контакт: Надя Шабани.

С уважение,

Надя Шабани,
Директор на БЦНП